

ԲԱՐՈՒՆԵՆ ԳՐԱՐԱԴԱՐԱՆԻ ԱՍԻՍ ԿԵՆՏՐԱՆ ԵՐ ԵՐ ԿՐԻ
 ԲԱՐՈՒՆԵՆԻ ՓՐԻՆԻՍԻՍԻՍ ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ
 ԵՐԿՐԱՆԻ ԿՐԻ ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ
 ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ
 ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԻ

դարձանք Անգլիոյ հետ կնքելու դաշ-
տագրին Արեւելեան Աֆրիկայի և Հնդկ-
կոյնան կղզւոյ մասին, զիստաւարապէս
ոյժ կուտայ սա դաշտագրին թէ Անգ-
լիա և Գերմանիա մի և նոյն գնդէ ժո-
ղովորդներ լինելով, և աշխարհի ա-
մեն կողմն հասարակային շահեր ունե-
նալով, այս երկուք ժողովրդաց միմե-
համաձայնութիւն մը միջազգային աշ-
խարհագրութեան տեսութեամբ շատ
կարեւոր դատուած է, Գերմանիա և
Անգլիա, չնորհիւ այս համաձայնու-
թեան, միջազգային աշխարհագրութե-
ան մէջ աւելի ազդեցիկ դերը մը
բռնելու կարող չը լինին:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Ամերիկեան մարտային պայտօնայք
գրաւորէին անգլ. ձեռք Հոգի առա-
գատանաւ, որ փոքր կ'որտար յիմա-
լաւոր:

Ամերիկեան մարտանաւ մ'ալ Անգլի-
անգլ. չոգնեաւուն մօտեցաւ, հրա-
մայեց որ չմտնէ Պէնթիկայի ծովը:

Ի Տ Ա Ւ Ի Ա

Թրափոնի և կը ծանուցուի թէ այս
քաղաքին մէջ ամեն տեսակ պաշարներ
կը մթերէ կառավարութիւնը, ամուսն
չեմէնք, փառօք, պայթուցիկ, ու-
սանք, փամփուշտ ևն, թուրքի հան-
դէպ փանթիլէրիայի կղզւոյն խաչ-
եան բանոր պետական շտեմարտի
միջոցաւ:

ԱՆԳԼԻԱՅ ԳՆԱԲԱՒ

Մանաւոր տեղեկութեանց նայե-
լով, Անգլիոյ պաշարային դրամագործի
սակին 5% ի բարձրացումը Հարաւային
Ամերիկա շատ մը ոսկեղրամ զրկու-
ւում հետեւանքն է:

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Գերոյ ը-
վարդագետ Ի. թիւնեան, որուն մայ-
րաքաղաքը զարը ծանուցինք երէկ,
հրաւիրուած է Խառն Ժողովոյ այս
աւուր նստին:

Այս օրուան Խառն Ժողովոյ մէջ
որոշում պիտի տրուի Աղգ. Ժողովոյ
գումարման մասին:

Ներկայ 1890 տարուայ սեպտեմբ.
30ին ի տօնի վարագայ Ս. Խաչի ըստ
յայտնելոյ Տեառն Աստուծոյ վեհա-
փառ և Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի ա-
մենայն Հայոց Տ. Մակար մտադրեալ
է Ս. Միւսուռն օրհնել: Ս. Միւսուռն
օրհնելու շնորհաւորանքային եկե-
ղեցւոյ նուիրական արարողութիւնն
ընց աւանդին լինելով, վեհ. Հայրա-
պետք արեւհանգեալ կանխաւ ի լուր
անկեղծուն հրատարակել, որպէս զի
ցանկացող բարեպաշտ հոգեւորականք
և աշխարհականք ըստ նախին սովո-
րութեան ի ժամանակին ժամանակ ի
Մայր Աթոռ և վայելին Ս. Միւսուռնի
օրհնութեան շնորհը: (Արշ.)

Կը բանք թէ Պրոսպի առաջնորդ
Գեր. Բարթեղիմէոս Արքայան Կ.
Պոլսի եկած է իւր այսց տկարութիւն-
ը դարձանել տալու համար անհա-
ղթ Տեղեկ. Ամենայն Եփեսոսի:

Ն. Գերապատուութիւն իւր ընա-
կութեան հաստատած է ի Չեմպլէյթ
բարեկամի մը տունն, ուր առանձնա-
կալ կ'ապրի:

Մեծ. Տ. Նորայր Բիդարդայի իւր
Անգլ. Տիկնոջ հետ այս իրիկունս եւ-
րոպական կառաւոյ մըով կը մեկնի մայ-
րաքաղաքէն: Արդարով վերադա-
նալու համար:

Զարթոյթ օրը, Գառն գիւղի Ս. Թա-
գաւր եկեղեցւոյ մէջ, յայտարարուող տե-
խար թաղութեան մը հաւաքած էր,
եղիս Եփեսոսի Տեմրեպաշտեան մըր
Անգլ. Աթոռ Տիկնոջ մասնին առթիւ:
Անգլիկանները զառ, գրագիտները, իւր-
բազմաբնու եւ ուսուցիչները զգածեալ
էն տիրապէս իւր մը կը զրկուցան
հէջ վառարձի գումար, որ իր վայրն
անհունութեան տակ ընկած, զոգցե-
արքարացումն կը գտնէր այն յուսահա-
տական վարպետութեանց օրոյ յեր-
աշխարհական հեծկոտանքը մէջ չը-
թուէին անգլիկանի իմն միմեկուրդ
ներկայանքի դառն հետեւութիւնը: Ներ-
քէնքէն Տեմրեպաշտեան համար, իր
մայրն ամէն ինչ էր իրեն համար, միակ
կապը թերեւ իր գինքը կը կապէր աշ-
խարհի, իր ամէն գործողանքն ու մա-
տաւորանքն առարկայի, եւ այս դառնա-
ղէտ հարուածը կրկնուէր ծանր է ան-
ընչաւոր իր զգայունքի օրոքն:

Գեր. Գառնեպի եղիս. Սրտան-
տեանց, որ դարձեալ իր խոսքով
յուզուող շեշտով ի վեր հանեց այս
վայրն մեծութիւնը, յայտնելով միանա-
ման թէ հաւաքուցալ տիրին, իր առա-
ջին կին և անտարբար մայր, ինչ յար-
գանք ու համակրանք կը փայլէր բոլոր
գինքը ճանչցողներու ջոյ:

Դառնալ, որուն ջոյներն կ'ընթանային
մեծեր ի մեծի սգակիր բարեկամք և Կե-
րտական վարձարանին բարձրագոյն կար-
գէ մէջ քանի ուսանող՝ աշակերտք Տե-
մրեպաշտեան էփն, եկեղեցական կար-
գաւ տարու եղաւ ի նշանակուող, ուսկից

զապաղակիր կառք մը դուրսելով փոխա-
դրեցաւ Սիւրբաբի գերեզմանատունն,
ընկերակցութեամբ ազգականաց ու բարե-
կամաց, Հոն, որտայնց արարողութեամբ
տեղի ունեցաւ թաղումը: Կարապէտ Էփ-
Պատմական ի գիտաց հանգուցելուն բա-
րեկամաց մէջ քանի զգածեալ խոսքեր ար-
տասանեց, որք ամէնուն ալ մտածմանց
արտայայտութիւնն էին այդ թարմ հոգին
տակ հանգչող պատուական կնիք մը:

Մեզ հաղորդում են ՕՐԻՍԱՅԻՑ հասե-
լալը: Տեղացի իր հրեւիս օրերը, ցան-
կանով չայ յուսադրական կրօնէ Էփ-
գուռն, այստեղի մի հայի հետ ամուս-
նանալու համար, որը վաղուց ի վեր Օրէ-
սայում ծխախոտաւորութեամբ է պա-
րապուստ, յունիս 30-ին, Թայուսութիւն
տեսնելով հոգեւոր իշխանութիւնից՝ մկրտ-
վել է հայ-յուսադրական եկեղեցւում:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎՈՒԹՅՈՒՆ մեզ գրում են.
Քաղաքային հիւսիս արեւելեան կողմում,
Իլիւ և Թափարի գիւղերի մօտ, գտնվող
քարամուտի մեծ հանք, Այդ հանքը մե-
շակելու համար հարուստ Ձիթոցեանց
ուզում է խնդրել տալ կառավարու-
թեանը, Հանքը գտնվ է մի գիւղացի եւ
ստամ մէջ, որ նրա մէջի կը քարածու-
կը շատ ընտիր տեսակիցն է: (ՄԷ.)

Եղիս Էփ. Տեմրեպաշտեան կը
խնդրէ մեզմէ հրապարակաւ իւր շնոր-
հակալին յայտնել այն ամեն ազգա-
կանաց և բարեկամաց որք ներկայ
գտնուելով իւր մօր՝ Անգլ. Տիկնի Աթո-
սի Տեմրեպաշտեանի յուզարկու-
թեան հանգիստին, իրենց ցաւալ-
ցական զգացմանց հաստատելի ար-
տայայտեցին:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒՆԱՆԻՐ
Սոյիսի կատարեան տրուեցաւ Լա-
զարիոյ գաւառին թղթակցութեանց
անդերին օգնական Թեմրեպաշտեանի
Էփեսոսի:

Զարդոյթ կարգի Մեծիկայի պատ-
ուանքն տրուեցաւ Սուրբատանի ար-
քայական պաշտանի գեղադրոյ Պ.
Սոփիլի Ներսիսի և հինգերորդ կար-
գի Մեծիկայի՝ Նորա ընկեր Պ. Սոյուն
Տեմրեպաշտեանի:

Ի ԿՈՍՏԱՆՍՆՈՒՆ
Մեծ-Եղարքոս Բարձր-Քեմալի փա-
շա երէկ առաւօտ կայս. պալատ դը-
նաց և վեհ. Սուլթանին ինչ ինչ հրա-
մաններն ստանալէ յետոյ Բ. Գուսթ
դարձաւ:

Պրանական կառավարութիւնը Ս-
ֆէնէ Տեմրեպաշտեանի Էփեսոսի
մասին նուիրած է Փարիզու ու Պիւսի-
նի օմանական դեպատմանց զինու-
թական կցորդ հազարապետ Եփեսոսի
պէն, որքի Արտաքին գործոց նա-
խարար վեմ. Սոյիս փաշայի:

Ի Բ. ԳՈՒՄԻՆ
Ելմովական այն յանձնած օրոքն, որ
պայտն ունի նկատողութեան աւուր
և քննել տեղութեան հատու լից յա-
ւերման նկատմամբ եղած նպատակ
որ առաջարկութիւններն, երէկ ի նիստ
գումարեցաւ ընդ նախադասութեամբ
Բարձր. Մեծ-Եղարքոսին և երկար
ընէ խորհրդակցեցաւ:

Ներկայ էին Գառնական նախարար
Վեմ. Բիգա փաշա և Մայիկին պաշ-
տենակներն Սիւլթանի Սուլթանի ու
Մուհեմետին Էփեսոսի:

Պրանական, գերմանական, հե-
լենական և պարսկական դեսպանք ե-
րէկ Բ. Գուսթ դնացին և յարգա-
լար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եղար-
քոսին, Արտաքին գործոց Վեմ. նա-
խարարին և Վեմ. խորհրդակցեցին
հետ:

Օմմ. կայս. Պաշայի ընդհ. ան-
քնն Սուլթանի միջոցով երէկ Բ. Գու-
սթ երկուքով տեսնուցանութիւն մը
ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եղարքոսին և
Արտաքին գործոց Վեմ. նախարարին
հետ:

ԵՆՈՐԶԱՅԻՆԱՆԻ ԶԵՆՈՒԹՅՈՒՆ
Մեծ. Սուլթանը շնորհաւորական
հետագիր մը ուղղած է առ Պրանա
Սուլթանին, Վալէրի իշխանուհւոյն
ամուսնութեան առթիւ:

ՈՍՏԻՄԱՆԻՆԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ
Ոստիկանական բարեկարգութեան
համար կարգուող յանձնագործին իւր
պաշտատեղութեան արտաքին ըլլալով
վեհ. Սուլթանին մատուցած է տեղի-
կապի մը ընկալեալ նախ արդարեւ
որք կը պարտաւորեն ոստիկանական
66 պահակապետներ յուսանալանքին:
Այս տեղեկագիր ու յուսանալանք
վեհ. Սուլթանին ներկայացուելով, Ն.
Վեհափառութիւնն հրամայած է իւր
բարձր գահուսնակութիւնը յայտնել
վեհ. յանձնագործին և թէ կայս. պա-
շտան լուսանկարարացի Աղապուստ
հեղաքը, որը պատրաստած էին պա-
հակապետներու պատկերները:

ԹՐԱՎՄԱՆԻ ՅԱՆՈՒՆ

Առաւ Բարձրեան մինչև առիական
երկաթուղեաց կայարանը թրամվէյի
գիծ մը հաստատելու համար քառա-
սուն տարի պայմանագրով: Ընկերու-
նորք արուած է Հաճիգիւրի Էփեսոսի,
Հարկ եղած կայս. Իրաւէն եղած ըլ-
լալով, յանձնագրին և այլ պայ-
տնագիրքը պատրաստուած ու Հանք-
գուտ լինութեանց նախարարութեան
կողմէ հարկ եղած գործողութիւնը
կատարուած են և կայս. Տեմրեպաշտ
արուած է արտոնատիրոջ:

ՍՊԱՆԻԱՆԻ ՆԻՍՊԱՆԻՆ

Կ. Պարսի պաշտական դեսպան
Պէնտան մարքիսին հրամարական տը-
ւած է, որ ընդունուած է իւր կա-
ռավարութեան:

Իւրիւր օրոյման մը համաձայն, դե-
պատմական առաջին քարտուղար Պ.
Պարսի կարգին հանգստեան կողմած
ըլլալով, հաւանական է որ Պէնտան
մարքիսին իւր յարողին ժամանուին
յետոյ միայն մեկնի Կ. Պարսին:

Մարտիսին այս առաւօտ Կ. Պար-
սի Գործակալութեան ուղղակի հե-
ռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէն-
տան մարքիսին յարողը անուանուեր
է Պ. Անէլ իւրագալ:

ԿՈՒՆԱՅԻՆ ԳԱՂԹԱՅԻՆ

Ըստ տեղեկութեանց Սալոնի, ռու-
սական կառավարութիւնը ծանուցած
է Արտաքին գործոց նախարարութեան
թէ ի Թուրքիա գաղթելու պատրաս-
տուող 90000 շախ չէրեզ գաղթե-
կանաց մէջ մարդ չոգնեալ: Նստած է
արդէն, Թուրքիա գալու համար:

Կայս. կառավարութիւնը հարկ ե-
ղած միջոցները ձեռք առած է արդ-
արժեքները գումարաց ոմանց մէջ
դեմոնիստի համար:

ԱՌԿԱՅԻՆ ԳԱՂԹԱՅԻՆ

Հիճաղի կառավարութեան կողմէ
Ներքին գործոց նախարարութեան
ուղղակի հեռագիր մը կը ծանուցանէ
թէ Նախարարին մէջ Նախարար եղած
Նախարար փոքր են նուազիւ սկսած է,
Այս կիրակի օր ի Մեքքէ երեք հա-
րիւր մահեր պատահած են:

Ճիւղերի քարանձախի քննիչին կող-
մէ յուլիս 22 թուականու Առաջա-
պահական վարչութեան ուղղակի հե-
ռագիր մը համաձայն, յուլիս 20 ին
Մեքքէն ի ճիւղան 200 ուստուար
դնացած են, որոց երկուքը հետախու-
ման և Յուլիս 21 ին 1000 ուստու-
ար ժամանած և տանողը 15 մահեր
պատահած են: Յուլիս 22 ին եւս ճիւ-
ղան ժամանող 6000 ուստուարներէ 42
մահեր պատահած են:

Ըստ պաշտական տեղեկութեանց,
Հիճաղի բնիկ ժողովրդեան վրայ հըն-
տախոր նշան մը տեսնուած է: Հըն-
տախոր յառաջ եկած մահեր միայն
ուստուարաց մէջ կը պատահին:

Մուսուլի և Տիւրքիայի միջև առ-
նուած տեղեկութեանց համաձայն,
Մարտիսին մէջ յուլիս 20ին հետախու-
մից զեղբեր ու 3 մահեր և յուլիս
21ին երեք զեղբեր 3 մահեր պա-
տահած են: Ճեղքերի մէջ միմեկու
յուլիս 20 հետախուսի ու և զեղբ պատա-
հած է: Միայն յուլիս 21ին հետախու-
ստ մարդ մը մեռած է:

Երպիկի մէջ տասն և հինգ օրէ ի
վեր և չըմկալ գիւղերից մէջ եւս
հինգ օրէ ի վեր հետախուսի ու և
զեղբ պատահած է:

Սպանիային եկած տեղեկութեանց
համաձայն, յուլիս 19ին միմեկու յու-
լիս 31 (Ն. Տ.) 640 հոգի հետախու-
սուեցան, 350ը մահեր են:

Վերին երկու օրուան մէջ Սպա-
նիայի ու և տեղեկութեան եկած լը-
լալով, հաւանական կը թուի թէ հըն-
տախուս սկսած է նուազել:

Ջրոյց մը չըմկալ ի թէ ի Ռուսիա
Ներքային մէջ եւս հետախուս երեւն
եղած է, սակայն վերին եկած պաշ-
տենական տեղեկութեանց համաձայն,
այդ հիւսնագրութեան մեռած կար-
ծուած հինգ մարդու վրայ իրաւուն-
թիւն մը կատարուելով, հաստատուած
է թէ այդ մարդիկ մեռած են չափա-
զանցօրէն ուսկից զեղ տեսակ խնդ-
գեղներին:

Աւստրի ճիւղերի տաղկապահական
բժիշկ Տր. Վալի և Մեքքէի բժիշկ Տր.
Նորի պէնի կողմէ յուլիս 31 և օգոստոս
1 (Ն. Տ.) թուականու ուղղակի պաշա-
նական հեռագրերն, ի մասին հետախու-
սուական:

Ըստ տեղեկութեանց Մեքքէի բը-
ժիշկական յանձնագործին, հետախու-
սուական զեղբերը նշարուած են ի
Մեքքա, յուլիս 16/23ին, ճիւղերի բա-
ցիւր կնիցող օմմ. պաշտան չոգնեալ
մաւաղող ծաղկայի գինուրաց վրայ:

Երեկ, 19/31 յուլիս, 229 մահեր
պատահեցան ի Մեքքէ:

Ուստուար Գալիկի ճիւղերի գառ-
նալ ուր քաղաքի գուր գտնուած
առաւմայ հիւսնագործին մէջ միակ
զեղբ մը պատահած է: քաղաքին
գուր վրաներուն տակ գտնուող զոր-
քերէն չորս եւս բռնուեր են հետախու-
սան:

Միւսային և ճիւղերէն առնուած
նորադրոյն լրաց նայելով, վերոյիշեալ
զեղբերու թիւը մեծապէս բազմա-
պատելի է:

Առաջապահական խորհուրդն հրա-
մաններ տուած է որպէս զի համաձա-
րակ արտաքին կողմանքին համար մի-
ջոցներ ձեռք առնուին և նախարար-
պետութեան մարքուղական տնօր-
նութիւնը խոսիւր գործողութիւն: Միւս
կողմէ, կայսերական Իրաւէն մը հա-
մաձայն արտաքին գործոց պաշտո-
նատան մէջ յանձնագործող մը կա-
ռուած է որուն կ'անդամակցին՝ Գու-
սթի Էփեսոսի, Միւսային Էփ., Սոյիս
փաշա (անօրէն բժշկական վարձարա-
նին), Նախըզ փաշա, Սիւրբաբի փաշա
և Տր. Հալմի պէն. Այս յանձնագո-
րով գործի սկսած է արդէն և իւր
առօրեայ գումարանց արդիւնքը տե-
ղեկագրով մը կը մատուցուի վեհ.
Սուլթանին:

Իւրիւր աղբիւրներէ առնուած տե-
ղեկութեանց նայելով, կ'ընէ Մալքիւ-
հիւսայի ընդհանրական տեսնուցեր և ի
ճեղքեր, բայց ընդհանրական օրն եր-
կու կամ երեք հոգի կը բռնուին ի
Մարտին:

Բժշկական քննութեամբ պայտօնա-
պէս հաստատուած է թէ Արիւստու-
պոյտը Սուլթանին երէկ զաւառակին
մէջ երեւան եղած հիւսնագրութիւնը
թիւնէն ժամանաւոր է: Այդ հիւսնա-
գրութեան բռնուած ութ հոգին յա-
տուկ հիւսնացանց մը տարուած են,
ուր կը գործանուին:

Դարադիւղի թագերու ոմանց մէջ
կարծախառ երեւան եղած և երկու-
քը մահեր եւս պատահած են, Թա-
ղապետութիւնը ձեռք առած է հարկ
եղած առողջապահական միջոցները:

Պարսկական յանձնագրից մը վրայ
պահարկուտ երեւան եղած ըլլալով,
Պարսկաստան ի Թուրքիա անանցող
փախաբուութիւնն արգելուած է:

ՋԻՆՈՒՆ ՄԱԳՍԱԽՈՍՈՒԹԻՆ

Իրպիկի տեղեկութեանց ժամանա-
կէ մը հետեւ կատարած ունեւր թէ խու-
մը մարդիկ հրացանի և փամփուշտի
մաքախոյրութեամբ կը պարսկան
Անգլիայ շարժու քաղաքին մէջ գըտ-
նուած Տեմր Խանի կրիսց ուր մաք-
սախոյր հաստատու էին իրենց միջե-
րոցը: Այս խուղաբուութեամբ Սիւ-
լթանն ապա անուն մարդուն անհե-
կէն գտնուեցաւ 10,000 փամփուշտ և
13 մարդիկ հրացան, Սոյիս Էփես-
տի բովին 25,000 փամփուշտ և Յու-
ղա անունը Հրէին բովին 60,000 փա-
մփուշտ: Ոստիկանութիւնն իւր բոլոր
շահեր ի գործ կը դնէ այս մաքսախու-
սերու խորին գործակիցները գտնելու
համար:

ԲՐԻՇԻՆԱՆԻ ՍԵՐՊ ՀԻՊԱՏՈՒՆ

Պէկրատին օդատ 1 թուականու
(Ն. Տ.) հետեւեալը կը գրեն.

Ոստիկանութիւնը անմը, որք լաւ
տեղեկութիւններ առնու յաւանքու-
թիւնն ունին, ուղած են Բրիշինայի
զեղբեր իրենց գումարանքին գործ
մը ցոյց տալ, սակայն այդ զեղբ ցոյց
տրուածին չափ խառնակ չէ եւ հե-
տեւարք հաւանական է որ ի մօտոյ
կարգարարի: Մեր կառավարութիւնը
խախտող ցոյց տալով շարունակելու
համար օմանական կայարանի հետ
ունեցած իւր գրաւական յարաբե-
րութիւններն, հանքերի կարծիքն և
իրաց ու ժամանակին պէտքերն այս-
պէս կը պահանջեն:

(Թ. Հ. Էփեսոս)

ՈՒՍԱՅԻՆ ՆԻՍՊԱՆԻՆ

Ռուսական գեղապետութեանց հաս-
նագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պ. և
Տիկնի Նեյտիլով կրիսց ուր Սիւսա-
տորը հասեր են, Էփեսո

Կէփաղիմաթը ումումիյէ
Կէմէլէրի իւան օլունուր.
90 456
2-3

